Inkomensonzekerheid over de levenscyclus

Raun van Ooijen
r.van.ooijen@rug.nl

Loon- en inkomensrisico's over de levenscyclus

Mariacristina de Nardi, Giulio Fella, Marike Knoef, Gonzalo Paz-Pardo, Raun van Ooijen

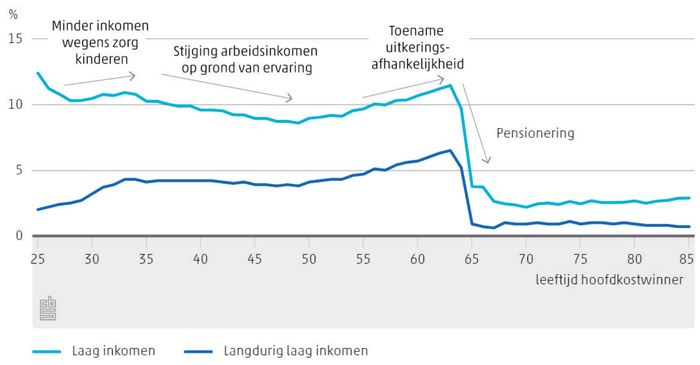

Doel

- Inzicht krijgen in de dynamiek van lonen en inkomens over de levenscyclus, gedurende hoog- en laagconjunctuur.
- Relevantie: in Nederland wordt pensioenopbouw in grote mate bepaald door het loon dat mensen gedurende hun werkzame leven ontvangen.
- Data: IPO 2001-2014
  - Mannen
  - Leeftijd 25-65
  - Arbeidsinkomen > 2200 euro
  - Exclusief zelfstandigen
- We onderzoeken inkomensveranderingen van mensen bovenop het 'normale' levensloopprofiel.

Persistentie en verandering van arbeidsinkomens

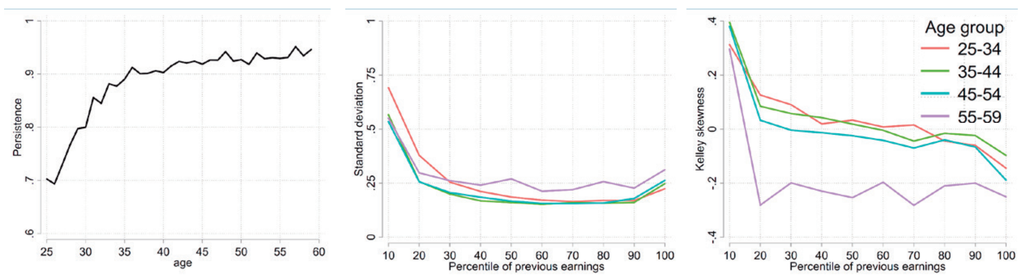

- Na het veertigste levensjaar zijn schokken in het arbeidsinkomen vaak blijvend. Oude werknemers met een laag inkomen zullen waarschijnlijk arm blijven.
- De variabiliteit in de verandering van het arbeidsinkomen is relatief hoog onder oudere werknemers.
- Oudere werknemers en mensen in de top van de inkomensverdeling ondervinden relatief vaak grote negatieve inkomensschokken.

Verandering in inkomen: uurloon versus gewerkte uren

- Voor de **laagste inkomens** wordt een verandering in arbeidsinkomen voornamelijk veroorzaakt door een verandering in het aantal gewerkte uren.
- Voor **hogere inkomens** wordt een **inkomensstijging** voornamelijk veroorzaakt door een toename van het uurloon.
- Voor **hogere inkomens** wordt een **inkomensdaling** veroorzaakt door zowel minder gewerkte uren als een lager uurloon.

Langdurige verandering in uurloon: hoog- versus laagconjunctuur

Hoog conjunctuur

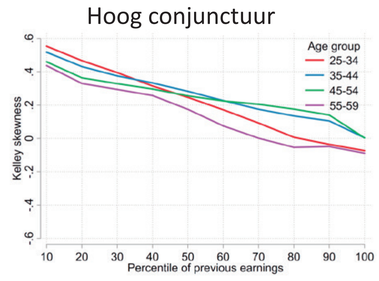

Laag conjunctuur

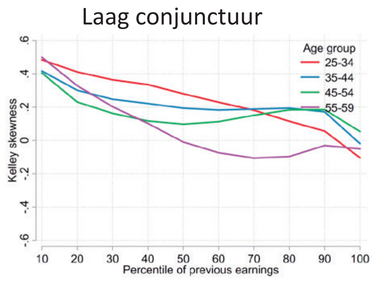

- Langdurige veranderingen in het in uurloon zijn vaker positief dan negatief.
- Oudere werknemers ondervinden vaker dan jongere werknemers langdurige negatieve schokken in het uurloon.
- Dit geldt voornamelijk voor werknemers met hogere inkomens in laagconjunctuur.

Verzekeren van inkomensveranderingen: de overheid versus families

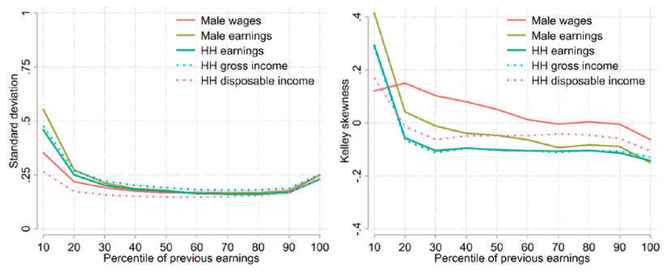

- In Nederland is er relatief weinig verzekering binnen het huishouden en relatief veel verzekering door de overheid.
- Wanneer een van de huishoudleden zijn baan verliest, gaat de partner bijvoorbeeld niet meer uren werken.
- In de VS speelt verzekering binnen het huishouden juist een relatief belangrijke rol.

Overheidsverzekering: sociale zekerheid versus progressieve belastingen

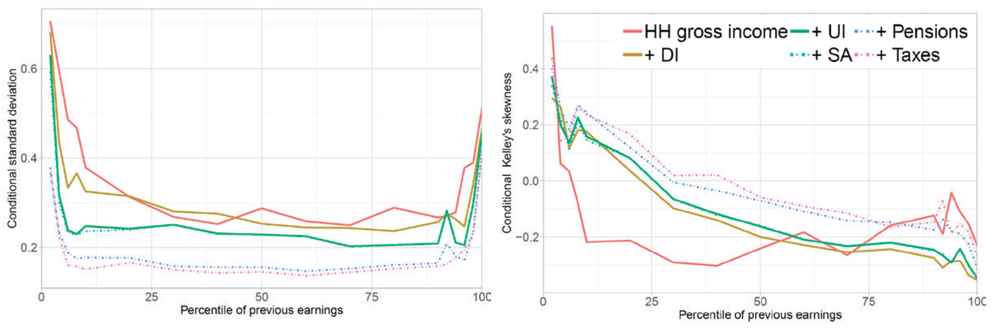

- Voor oudere werknemers met een lager inkomen wordt een verandering in arbeidsinkomen grotendeels opgevangen door werkloosheids- en arbeidsongeschiktheidsuitkeringen.

Conclusies

- Inkomensonzekerheid kan van invloed zijn op beslissingen omtrent consumptie en besparingen, en heeft ook implicaties voor pensioenopbouw.
- Oudere werknemers ondervinden vaker langdurige negatieve inkomensschokken, dit geldt voornamelijk in laagconjunctuur en voor hogere inkomens.
- Negatieve inkomensschokken hangen vaak samen met een reductie in het aantal gewerkte uren en in minder mate met een lager uurloon (behalve voor de hoogste inkomens).
- In Nederland speelt de overheid een belangrijke rol om inkomensschokken te verminderen. Voor lagere inkomens zijn sociale verzekeringen daarbij belangrijk.
- In de V.S. speelt het huishouden juist een belangrijke rol.